KOHTUJURISTI ETTEPANEK

CHRISTINE STIX-HACKL

esitatud 13. septembril 2005 [1]

I. Sissejuhatus

1. Käesolev apellatsioonkaebus puudutab Esimese Astme Kohtu praktika jaoks olulist menetlusõiguslikku küsimust, nimelt millistel tingimustel võib kohus hagi ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätta. Kõne all on niisiis Esimese Astme Kohtu kodukorra (edaspidi „kodukord") artiklis 111 sätestatud menetlustingimuste tõlgendamine.

2. Käesolevas menetluses tuleb kontrollida Esimese Astme Kohtu määrust, mis puudutab tühistamishagi komisjoni otsuse peale sõlmida leping uurimisasutusega.

1 — Algkeel: saksa.

II. Õiguslik raamistik

3. Kodukorra artiklis 111 oli menetluse suhtes asjassepuutuval ajal sätestatud:

„Kui Esimese Astme Kohus ei ole ilmselgelt pädev hagi läbi vaatama või kui hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu või ilmselgelt õiguslikult põhjendamatu, võib Esimese Astme Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist ja ilma menetlust jätkamata lahendada kohtuasja põhistatud määrusega."

4. Kodukorra artikkel 64 näeb muu hulgas ette:

„1. Menetlust korraldavate meetmete eesmärgiks on tagada kohtuasjade kohtuistungiks ettevalmistamine, menetluste

läbiviimine ja kohtuvaidluste lahendamine parimatel võimalikel tingimustel. Meetmete üle otsustab Esimese Astme Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist.

2. Menetlust korraldavate meetmete eesmärgiks on eelkõige:

a) tagada kirjaliku ja suulise menetluse efektiivne toimimine ja hõlbustada tõendite kogumist;

b) selgitada välja asjaolud, mille kohta pooled peavad oma argumente täiendama või mille puhul on vajalikud menetlustoimingud;

c) täpsustada poolte nõuded, nende väited ja argumendid ning nendevahelised vaidlusküsimused;

d) kaasa aidata vaidluste sõbralikule lahendamisele.

3. Menetlust korraldavate meetmete hulka kuuluvad eelkõige:

a) küsimused pooltele;

b) pooltelt vaidluse teatud aspektide kohta kirjalike või suuliste arvamuste küsimine;

c) pooltelt või kolmandatelt isikutelt informatsiooni või üksikasjade küsimine;

d) kohtuasjaga seotud dokumentide või teiste kirjalike materjalide küsimine;

e) poolte või nende esindajatega kohtumine.

4. Pooled võivad igas menetluse staadiumis teha ettepaneku menetlust korraldavate meetmete tarvitusele võtmiseks või muutmiseks. Sellisel juhul kuulatakse enne nende meetmete kohaldamist ära teised pooled.

Kui menetlus seda nõuab, teavitab kohtusekretär pooli Esimese Astme Kohtu kavandatavatest meetmetest ning annab neile võimaluse esitada suulisi või kirjalikke märkusi.

[...]".

III. Asjaolud

5. Asian Institute of Technology (edaspidi „AIT") on Tais asuv mittetulunduslik tehnikaharidus- ja uurimisasutus. Center for Energy-Environment Research and Development (edaspidi „CEERD") oli kuni aastani 2001 AIT juures tegutsev talitus ilma juriidilise isiku staatuseta. Selle juhataja (direktor) oli kuni 31. detsembrini 2001 Thierry Lefèvre.

6. Programmi „Asia-Invest ettevõtete vahelised kontaktid" raames avaldas komisjon 10. aprillil 2001 avaliku projektikonkursi (EUROPEAID/11244/C/G).

7. CEERD esitas 19. novembril 2001 projekti, millele oli alla kirjutanud T. Lefèvre kui selle asutuse juhataja.

8. Pärast pakkumise hindamist otsustas komisjon sõlmida lepingu CEERD-ga. 27. veebruari 2002. aasta lepingule kirjutas alla T. Lefèvre kui CEERD juhataja. 27 481,88 euro suurune ettemakse kanti Foundation for International Human Resource Development'i (edaspidi „FIHRD") pangaarvele Thai Farmers Bank'is.

9. 17. juuli 2002. aasta kirjaga palus AIT advokaat komisjonilt (koostööamet EuropeAid) andmeid projekti kohta, mille nimi on „Facilitating the Dissemination of European Clean Technologies in Thailand" (puhaste Euroopa tehnoloogiate levitamise edendamine Tais). Kirjas juhtis AIT advokaat tähelepanu sellele, et CEERD on ainult AIT osakond, mis ei ole juriidiline isik. Peale selle on T. Lefèvre 31. detsembril 2001 direktori kohalt lahkunud.

10. Sellele kirjale saatis komisjoni koostööameti EuropeAid direktor E. W. Muller AIT advokaadile 21. juulil 2002 järgmise vastuse:

„Teie palvel teatame Teile järgmist:

— eespool mainitud lepingule kirjutasid alla ühelt poolt EuropeAid'i esindajad

mina ja hr Eich 22. veebruaril 2002 ja teiselt poolt Center for Energy-Environment Research and Development'i direktor professor Thierry Lefèvre 27. veebruaril 2002;

— lepingu kogumaksumuseks on 68 704,70 [eurot], millest 34 352,35 [eurot] on Euroopa Komisjoni toetus projektile;

— 80% ühenduse toetusest, st 27 481,88 [eurot] tasuti ettemaksuna. Ülejäänu, st 6870,47 [eurot] tasutakse, kui projekt on lõpetatud;

— projekti läbiviimise aeg on viisteist kuud ja see lõpeb 28. mail 2003;

— kirja lisast saate informatsiooni summa kasutamise kohta;

— leping sõlmiti sama eseme suhtes, mille avalik projektikonkurss programmi Asia-Invest jaoks avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 10. aprillil 2001;

— lepingute sõlmimine otsustati hindamiskomisjoni nõupidamiste tulemusena ja lepingud peab heaks kiitma lepinguid sõlmiv ametkond ehk Euroopa Komisjon."

IV. Menetlus Esimese Astme Kohtus ja vaidlustatud määrus

11. 23. septembril 2002 esitas AIT Esimese Astme Kohtule tühistamishagi komisjoni 4. juuli 2000. aasta otsuse peale, millega otsustati sõlmida leping CEERD/FIHRD juhataja T. Lefèvre'iga (kohtuasi T-287/02). Samas esitas AIT tühistamishagi komisjoni 22. veebruari 2002. aasta otsuse peale, mis puudutas lepingut CEERD-ga (kohtuasi T-288/02).

12. Komisjon esitas 20. detsembril 2002 kostja vastuse, milles taotles muu hulgas nende kohtuasjade liitmist. AIT vaidles kohtuasjade liitmisele vastu.

13. Peale selle väitis komisjon kostja vastuses kohtuasjas T-288/02, et hagiavaldus on vastuvõetamatu, põhjendades seda asjaoluga, et leping ei puuduta AIT-d otseselt ja

isiklikult ning et komisjoni otsus ei kahjusta AIT huve.

14. Kohtuasja T-288/02 menetluse käigus palus Esimese Astme Kohus komisjonilt teatud dokumente. Komisjon esitas dokumendid 22. juulil 2003, mille peale Esimese Astme Kohus tegi AIT-le ettepaneku esitada märkused vastuvõetamatuse vastuväite kohta. AIT esitas oma märkused tähtaegselt.

15. Esimese Astme Kohus jättis 25. juuni 2003. aasta määrusega kohtuasjas T-287/02 oma kodukorra artiklite 113 ja 114 alusel AIT hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

16. 15. oktoobri 2003. aasta määrusega jättis Esimese Astme Kohus kohtuasjas T-288/02 oma kodukorra artikli 111 alusel AIT hagi ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

17. Esimese Astme Kohus põhjendas oma tegu sellega, et ta on saanud poolte kirjalikest märkustest piisavalt informatsiooni ega ava seetõttu suulist menetlust.

18. Esimese Astme Kohus tugines sealjuures väljakujunenud kohtupraktikale, mille kohaselt EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel võib füüsiline või juriidiline isik vaidlustada üksnes õigusakte, mis tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis mõjutavad tema huve, muutes oluliselt tema õiguslikku olukorda.

19. Esimese Astme Kohtu hinnangul ilmneb toimiku materjalidest, et komisjon võttis otsuse vastu, olles täiesti teadlik asjaoludest, et teine lepingupool oli AIT-st erinev üksus ning et CEERD ja selle juhataja ei olnud enam AIT-ga seotud.

20. 19. novembri 2001. aasta projekt, eriti selle II osa viitab sõnaselgelt CEERD üleminekule FIHRD-le ja sellele, et T. Lefèvre ei tööta enam AIT-s. Komisjoni otsuse aluseks ei ole niisiis eksimus ega teadlik eksitusse viimine.

21. Otsuse adressaat on seega CEERD/FIHRD, kuid mitte AIT. Leping ei tekita AIT-le mingeid kohustusi ega anna talle mingeid õigusi. Seetõttu ei puuduta otsus AIT-d. AIT ei saa seega väita, et vaidlustatud otsus on õigusakt, mis tekitab siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis mõjutavad tema huve, muutes oluliselt tema õiguslikku olukorda.

22. Esimese Astme Kohus jättis hagi seetõttu ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

V. Apellatsioonkaebus: nõuded ja väited

23. AIT esitas 22. detsembril 2003 apellatsioonkaebuse Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu (viies koda) 15. oktoobri 2003. aasta määruse peale kohtuasjas T-288/02: Asian Institute of Technology (AIT) *vs.* Euroopa Ühenduste Komisjon.

24. AIT palub Euroopa Kohtul:

— tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 15. oktoobri 2003. aasta vaidlustatud määrus;

— saata asi tagasi Esimese Astme Kohtusse;

— eeltoodud nõuete rahuldamata jätmisel avada suuline menetlus;

— seejärel tühistada komisjoni 22. või 27. veebruari 2002. aasta otsus uurimislepingu sõlmimiseks T. Lefèvre'iga, kes nimetab ennast Center for Energy-Environment Research and Development'i direktoriks.

25. Määruse tühistamise nõudes tugineb AIT apellatsioonkaebus põhiliselt kolmele väitele. Esiteks heidab AIT ette menetluse vigu, kuna Esimese Astme Kohus jättis hagi ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata. Teiseks heidab AIT ette kaalutlusviga vastuvõetavuse kontrolli juures, arvestades EÜ artikli 230 neljandat lõiku. Kolmandaks väidab AIT teise võimalusena, et on rikutud Euroopa Liidu põhiõiguste hartast tulenevaid õigusi.

VI. Määruse tühistamise nõue

A. *Esimene väide*

1. Poolte argumendid

a) AIT

26. AIT tugineb oma taotluses vaidlustatud määruse tühistamiseks kolmele väitele.

27. Esiteks põhjendab AIT apellatsioonkaebust väitega, et menetluses on tehtud vigu. Esimese Astme Kohus jättis AIT hagi kohtuasjas T-288/02 ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, tuginedes kodukorra artiklile 111. Ilmselge vastuvõetamatus võib ilmsiks tulla ainult menetluse alguses, see ei või aga tuleneda edasistest kogutud tõenditest. Kui hagi ei ole seevastu ilmselgelt vastuvõetamatu ja vastuvõetamatus ilmneb alles menetlustoimingute käigus, tuleb kohaldada kodukorra artiklit 113, mitte artiklit 111. Vastuvõetamatuse puhul, mis ei ole ilmselge, on tagatud, et suulise menetluse ärajäämine on Esimese Astme Kohtu otsustada, kodukorra artikli 111 kohaldamisel jääb see aga automaatselt ära. Käesolevas asjas seostas Esimese Astme Kohus ilmselge vastuvõetamatuse täiendavate tõendite läbivaatamise tulemustega ja jättis seega hageja ilma õigusest olla ära kuulatud.

b) Komisjon

28. Komisjon leiab, et esimene väide on põhjendamatu. Komisjon viitab eriti sellele, et ta esitas vastuvõetamatuse vastuväite oma kostja vastuses. AIT esitas pealegi esitatud dokumentide kohta oma repliigis pikki selgitusi. Peale selle ei ilmne hagi vastuvõetamatus mitte komisjoni poolt juulis 2003 esitatud dokumentidest, vaid kostja vastusest hagile ja sellele lisatud dokumentidest.

2. Hinnang

29. Esimese väite hindamise raames, milles on küsimus kodukorra artikli 111 õiguspärases kohaldamises, tuleb selle sätte mõtet otsida kõigepealt selle sõnastusest.

30. Kesksel kohal on seejuures mõiste „ilmselgelt" tähendus. Vastuvõetamatuse selline täpsem kvalifitseerimine võib tähendada kahte asja. Esiteks võiks seda formaalselt tõlgendada nii, et on mõeldud, et vastuvõetamatus on sellist laadi, mis ilmneb silmnähtavalt, võib-olla isegi esimesel pilgul. Teisalt võiks väljendit „ilmselgelt" tõlgendada kui „väga tugev" või „tõsine", mida toetavad ka mõningad teised keeleversioonid. Sätet võiks sel juhul tõlgendada materiaalselt selles mõttes, et seda kohaldataks selgetele, kahtlusteta juhtumitele.

31. Kuna kodukorra artikli 111 sõnastust on võimalik tõlgendada mõlemas suunas, tuleb teise sammuna uurida sätte arengulugu.

32. Selleks et jälgida ajaloolist arengut, tuleb tagasi minna Esimese Astme Kohtu loomisele eelnenud aega. Juba Esimese Astme

Kohtu esimene kodukord aastast 1991 sisaldas olulises osas samasugust sätet. See vastas sisuliselt Euroopa Kohtu 1991. aasta kodukorra artikli 92 lõikele 1.[2]

33. Kuna siin menetluse esemeks olev säte loodi paralleelselt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 92 lõikega 1, on soovitatav vaadelda sellele eelneva versiooni sõnastust, st ühist varasemat sätet 12. septembri 1979. aasta[3] niinimetatud Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra muudatustes[4]:

„Kui Euroopa Kohus ei ole ilmselgelt pädev läbi vaatama talle artikli 38 lõike 1 kohaselt esitatud hagi, võib Euroopa Kohus jätta hagi põhjendatud määrusega vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata. Sellise otsuse võib langetada juba enne hagi edastamist kostjale."

34. Sellest sättest nähtub selgelt, et määrusega vastuvõetamatuse tuvastamine, isegi kui vastuvõetamatus on ilmselge, on õigus, mitte kohustus. Pealegi on sättest aru saada, et sellise otsuse võis langetada ka väga varajases staadiumis. Sellist kohustust ei olnud.

35. Nii Esimese Astme Kohtu kui ka Euroopa Kohtu kodukorra hilisemad versioonid jätkasid seda põhimõtet, kuid valisid üldisema sõnastuse. Need lubavad teha otsuse menetlust jätkamata.

36. Nii algne kui ka siin kohaldatav kodukorra versioon ei reguleeri täpsemalt, millises menetluse staadiumis võib teha määruse ilmselge vastuvõetamatuse kohta.

37. Sõnastusest ja arenguloost saab aga järeldada, et võimalus langetada otsus menetluse varajases staadiumis ja määrusega teenib menetluse kiirendamise eesmärki. Sellistel juhtudel võib loobuda tavamenetlusest ja kasutada lühendatud menetlust. Selline kohustus puudub.

2 — Esialgse, 1991. aasta versiooni (Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorra 15. mai 1991. aasta muudatused) artikli 92 lõike 1 (EÜT L 176, lk 1) sõnastus oli järgmine:
„Kui Euroopa Kohus ei ole ilmselgelt pädev hagi läbi vaatama või kui hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu, võib Euroopa Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist ja ilma menetlust jätkamata lahendada kohtuasja põhistatud määrusega."

3 — EÜT 1979, L 238, lk 1.

4 — Sellega asendati 1959. aasta Euroopa Ühenduste Kohtu kodukord (EÜT 1959, 18, lk 349).

38. Kodukorrast ei nähtu siiski rohkem tingimusi, mille korral määrus võib tugineda artiklile 111.

39. Euroopa Kohtu senine praktika ei anna küll sõnaselgeid pretsedente, kuid kohtupraktikast võib leida viiteid kodukorra artikli 111 tõlgendamise kohta.

40. Euroopa Kohtu otsus apellatsioonimenetluses Alexopoulou kohtuasjas, mis puudutab küll ilmselget põhjendamatust, annab aga tugeva kinnituse selle kohta, et Euroopa Kohus järgib materiaalset kontseptsiooni. [5]

41. Selles otsuses hindas Euroopa Kohus ilmselgust, lähtudes sellest, kui suur on senisest kohtupraktikast erinevuse määr. Seda põhimõtet, mida kasutati küll põhjendamatuse kontekstis, võib ka vastuvõetamatusele üle kanda. See tähendaks, et otsustav on ühenduse õiguse nõutud tingimustest erinevuse määr.

42. Kohtuasjast Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi nähtub, et Euroopa Kohus kaldub ka vastuvõetamatuse kontekstis materiaalse kontseptsiooni poole.

43. Selles apellatsioonimenetluses ei kontrollinud Euroopa Kohus, millal Esimese Astme Kohus tegi kodukorra artiklile 111 tuginedes määruse, vaid kas järgiti selles sättes ette nähtud tingimust, et kohtujurist tuleb ära kuulata. [6]

44. Nagu nähtub vastavast menetlusest Esimese Astme Kohtus, [7] lahendas Esimese Astme Kohus asja kodukorra artikli 111 kohase määrusega alles pärast seda, kui ta oli poolte käest selgitust küsinud.

45. Kohtuasjas Infrisa [8] apellatsioonimenetluseks alust andnud Esimese Astme Kohtu menetluses esitas Esimese Astme Kohus pooltele küsimuse, enne kui otsustas lahendada asja määrusega kodukorra artikli 111 alusel. [9]

5 — 1. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-155/98 P: Alexopoulou *vs.* komisjon (EKL 1999, lk I-4069, punkt 13).

6 — 18. juuli 2002. aasta määrus kohtuasjas C-136/01 P: Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* Euroopa Aatomienergiaühendus (EKL 2002, lk I-6565, punktid 17 jj).

7 — Esimese Astme Kohtu 17. jaanuari 2001. aasta määrus kohtuasjas T-124/99: Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi *vs.* Euroopa Aatomienergiaühendus (EKL 2001, lk II-53).

8 — 14. oktoobri 1999. aasta määrus kohtuasjas C-437/98 P: Infrisa *vs.* komisjon (EKL 1999, lk I-7145).

9 — 15. septembri 1998. aasta määrus kohtuasjas T-136/95: Industria del Frío Auxiliar Conservera *vs.* komisjon (EKL 1998, lk II-3301).

46. Kuid isegi kui järgida formaalset kontseptsiooni, st võtta arvesse protsessuaalset olukorda, kuulub käesolevas menetluses Esimese Astme Kohtu tegevus siiski kodukorra artikli 111 kohaldamisalasse.

47. Nagu eespool selgitatud, ei saa nimelt kodukorra käesolevas menetluses kohaldatavast versioonist järeldada, et ilmselge vastuvõetamatuse otsus tuleb langetada ainult esimese dokumendi, st hagiavalduse alusel.

48. Seoses sellega tekib küsimus, kas artikli 111 kohaldamine on vastuolus kodukorra artikli 64 tähenduses menetlust korraldavate meetmetega. Sellist välistamist ei saa aga järeldada korraldavate meetmete tingimustest ega ka artikli 111 kohase otsuse tingimustest.

49. Ka artiklis 64 punktis 1 sätestatud eesmärk, et menetlust korraldavad meetmed peavad tagama muu hulgas otsuste ettevalmistamise, ja see, et ei ole sätestatud piiranguid teatud liiki otsuste suhtes, annab alust järeldada, et menetlust korraldavate meetmete eesmärk võib olla ka kodukorra artikli 111 kohase otsuse ettevalmistamine.

50. Kodukorra artikli 64 lõike 2 punkt c konkretiseerib seda mõnevõrra, sätestades, et menetlust korraldavate meetmete eesmärk on muu hulgas täpsustada poolte nõuded, nende väited ja argumendid ning nendevahelised vaidlusküsimused.

51. Kuna Esimese Astme Kohus võib teha kodukorra artikli 111 kohase määruse mitte ainult enne kostja vastuse esitamist, vaid ka hiljem, oleks mõttetu lubada Esimese Astme Kohtul oodata passiivselt ära edasine menetlus, aga ka keeld võtta menetlust korraldavaid meetmeid.

52. Lõpuks tähendab see seda, et ilmselguse kriteerium ei ole mitte ainult siis täidetud, kui see nähtub menetluse väga varajases staadiumis esitatud dokumentidest. Ilmselge juhtumiga võib olla tegu ka siis, kui see tuleb ilmsiks alles hilisemas staadiumis, kaasa arvatud teatud dokumentidest, mis esitatakse alles kohtu nõudmisel.

53. Käesoleval juhul nõudis Esimese Astme Kohus komisjonilt avaliku projektikonkursi teksti, programmis Asia-Invest ette nähtud

toetuste maksmise reeglistikku puudutavaid tekste ning täielikku CEERD projekti.

54. Kuna need dokumendid olid osaliselt lisatud ka hagiavaldusele, on täpsemalt tegu hagiavalduse täiendusega.

55. Siinkohal ei ole vaja käsitleda küsimust, millised asjaolud nähtusid juba hagiavaldusest ja kas Esimese Astme Kohtu täpselt sellise sisuga nõue oli vajalik. Igal juhul ei takista see kodukorra artikli 111 kohaldamist.

56. Selline kodukorra artikli 64 kohane nõue vastab otsuse tegemise õigust eviva ametiasutuse korrektsele menetlusele, mis sisaldab muide ka võistlevust puudutavat asjaolu.

57. Kui AIT heidab ette, et suulist menetlust ei toimunud, tuleb märkida, et kodukorra artikkel 111 ei näegi suulise menetluse korraldamist ette. Pealegi võib võistleva menetluse põhimõte olla tagatud ka ilma suulise menetluseta. Esimese Astme Kohtu tegevusest vaidlusaluses menetluses nähtubki see, kuidas nimetatud põhimõte tagati kirjalikul teel. Esimese Astme Kohus palus AIT-lt seisukohta teatud punktide, eriti vastuvõetamatuse kohta. AIT tegigi seda. AIT-le ei antud mitte ainult võimalust oma seisukohta selgitada, vaid ta ka kasutas seda võimalust.

58. Kui AIT aga väidab, et Esimese Astme Kohus oleks pidanud toimima kodukorra artikli 113 kohaselt, ei ole ta õigesti aru saanud, et ka see säte ei taga suulise menetluse toimumist. Artikli 113 viitest kodukorra artikli 114 lõigetele 3 ja 4 nähtub, et Esimese Astme Kohus võib suulisest menetlusest loobuda.

59. Kuna Esimese Astme Kohus sai otsuse langetada juba talle esitatud dokumentide alusel ja suuline menetlus ei oleks andnud vajalikku lisainformatsiooni, oli Esimese Astme Kohtu otsus lahendada asi kodukorra artikli 111 kohaselt õige.

60. Esimese Astme Kohus ei ole seega oma kodukorra kohaldamisel õigusnormi rikkunud.

61. Esimene väide on seega põhjendamatu.

B. *Teine väide*

1. Poolte argumendid

a) AIT

62. AIT heidab oma teises väites ette, et EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel vastuvõetavust kontrollides on tehtud hindamisvigu. Esimese Astme Kohus tugines otsuse põhjendamisel ebaõigesti Euroopa Kohtu otsuse IBM *vs.* komisjon punktile 9.

63. Kuna AIT ei olnud lepingu sõlmimise otsuse „adressaat", oleks Esimese Astme Kohus pidanud kohaldama Plaumanni kohtuotsuse kriteeriume koos leebemate tingimustega, mida Euroopa Kohus selles otsuses kohaldas, et EÜ artikli 173 neljandat lõiku (muudetuna EÜ artikli 230 neljas lõik) vähem kitsendavalt tõlgendada. CEERD/FIHRD, kellega komisjon lepingu sõlmis, on nimelt CEERD/AIT konkurent, pealegi kõlvatu konkurent. Komisjoni otsus sõlmida leping CEERD/FIHRD-ga, mistõttu AIT kaotas oma konkurentsieelise, mis tulenes sellest, et CEERD/AIT on tema osakond, kahjustab oluliselt AIT konkurentsiseisundit. Vaidlustatud otsus rikub ka AIT õigust oma ärinimele ja CEERD logole, mille võrra tema olukord erineb kõigi teiste ettevõtjate olukorrast. Vaidlustatud leping puudutab AIT-d otseselt ja isiklikult, kuna see kahjustab oluliselt AIT konkurentsiseisundit, ehkki AIT ei tegutse kaubanduses. AIT ei kasutanud oma menetluslikke õigusi, mis tulenesid ettepanekust esitada projekte. Pealegi 2002. aasta leping ainult pikendab 2000. aasta lepingut.

b) Komisjon

64. Komisjon on seisukohal, et teine väide on uus ja seega vastuvõetamatu, kuna AIT ei ole selliseid argumente Esimese Astme Kohtus esitanud.

65. Igal juhul on teine väide põhjendamatu. Asjaolu, et lepingu sõlmimine CEERD/FIHRD-ga kahjustas AIT konkurentsiseisundit, ei individualiseeri AIT-d Euroopa Kohtu praktikat silmas pidades piisavalt. Mõju AIT seisundile turul ei tulene komisjoni otsusest, vaid sellest, et AIT endine töötaja kasutab viidatud nimetust.

66. Alusetu on argument, mille kohaselt 27. veebruaril 2002 sõlmitud leping pikendab vaid AIT-ga 4. juulil 2000 sõlmitud lepingut, kuna mõlemad lepingud on teineteisest sõltumatud. Seda tõendavad mitmesugused asjaolud, nagu eraldi menetluse läbiviimine ja teise projektikonkursi teistsugune ese.

67. Mis puudutab Codorníu kohtuotsusele toetuvat argumenti, rõhutab komisjon, et CEERD-ga sõlmitud leping ei võta AIT-lt ärinime CEERD. Pealegi on leping juba lõppenud. T. Lefèvre'i käitumise uurimine on Tai kohtute ülesanne.

2. Hinnang

a) Vastuvõetavus

68. Teise väite vastuvõetavuse asjus tuleb tähelepanu juhtida sellele, et selles arvustatakse Esimese Astme Kohtu lahendis esitatud põhjendusi. AIT argumendid puudutavad EÜ artikli 230 neljanda lõigu tõlgendamist Esimese Astme Kohtus. Sellised väited, mis puudutavad Esimese Astme Kohtu tegevuse õiguslikku hindamist, on aga laadilt uued, kuna neid ei saanudki Esimese Astme Kohtus veel esitada.

69. Teine väide on seega vastuvõetav.

b) Põhjendatus

70. Kui AIT heidab ette, et Esimese Astme Kohtu määruse punktis 27 toodud viide Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas IBM [10] on väär, tuleb selle kohta märkida, et see tsitaat ei ole õigusliku tausta tõttu sobiv.

71. Viidatud kohtuotsus puudutas toiminguid mitmefaasilistes menetlustes ja kõne all oli küsimus, milline komisjoni meede on vaidlustatav akt.

72. Teised viited punktis 27, mis tõendavad väljakujunenud kohtupraktikat, on selles

10 — 11. novembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 60/81: IBM *vs.* komisjon (EKL 1981, lk 2639).

mõttes sobilikumad, et nad väljendavad põhiliselt järgmist põhimõtet:

„Füüsilised või juriidilised isikud võivad EÜ asutamislepingu artikli 173 neljanda lõigu alusel vaidlustada üksnes õigusakte, mis tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis mõjutavad tema huve, muutes oluliselt tema õiguslikku olukorda."

73. Edasi tuleb kontrollida, kas Esimese Astme Kohtu õiguslik argumentatsioon määruse punktides 28–30 on õige. Erinevate dokumentide faktilist tausta ei ole seevastu käesolevas apellatsioonimenetluses vaja käsitleda.

74. Esimese Astme Kohtu hinnang punktis 30, mille kohaselt komisjoni otsus oli suunatud CEERD/FIHRD-le, on õiguslikult õige.

75. Tuleb kontrollida, kas õige oli ka Esimese Astme Kohtu hinnang, mille kohaselt see otsus ei täitnud AIT suhtes tingimust, et see pidi tekitama siduvaid õiguslikke tagajärgi, mis mõjutavad tema huve, muutes oluliselt tema õiguslikku olukorda.

76. Argumenteerimise käigus viitab AIT selles osas Esimese Astme Kohtu ja Euroopa Kohtu mitmele otsusele.

77. AIT põhjendab oma seisukohta kõigepealt sellega, et Esimese Astme Kohtu otsus liidetud kohtuasjades Métropole télévision jt [11] oleks nõudnud käesoleva vaidluse teistsugust hindamist. Selles osas tuleb tähelepanu juhtida sellele, et viidatud kohtuasjas oli küsimus kolmandates isikutes, kellel on konkurentsiõiguse valdkonnas haldusmenetluses teatud menetluslikud õigused. [12] Viidatud kohtuasjas mõjutas komisjoni otsus konkurentsiseisundit.

78. AIT põhjendab edasi oma seisukohta Esimese Astme Kohtu otsusega kohtuasjas Kruidvat. [13] On õige, et asjaolu, et hageja ei võtnud osa komisjoni menetlusest, ei too iseenesest endaga kaasa hagi vastuvõetamatust. [14] Kuid Esimese Astme Kohus rõhutas selles otsuses samuti, et kaebeõiguse tekkimiseks ei piisa sellest, et hageja konkureerib kolmandate isikutega. Sarnaselt viidatud kohtuvaidlusega ei ole erinevust AIT ja paljude teiste ettevõtjate vahel paralleelsel turul. [15]

11 — 11. juuli 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-528/93, T-542/93, T-543/93 ja T-546/93: Métropole télévision jt *vs.* komisjon (EKL 1996, lk II-649).

12 — Punkt 62.

13 — 12. detsembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-87/92: BVBA Kruidvat *vs.* komisjon (EKL 1996, lk II-1931).

14 — Punkt 67.

15 — Punkt 70.

79. Peale selle üritab AIT viitega Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas Codorníu põhjendada väidet, et määrus oli õiguslikult väär.

80. Ainus nähtav paralleel on selles, et ka viidatud otsuses oli küsimus nimetuse kaitses. Erinevalt neist menetlusest toimus väidetav „nimeõiguse" riive ühenduse institutsiooni, mitte kolmanda isiku poolt, nagu käesolevas asjas. Isegi AIT ei väida, et komisjoni otsus toob endaga kaasa „nimeõiguse" riive.

81. AIT viidatud kohtuasi Cook [16] erineb käesolevast vaidlusest seetõttu, et seal on küsimus riigiabi andmise menetluses, milles kehtivad erieeskirjad kolmandate äriühingute õigusliku seisundi kohta.

82. Ka AIT viimasena viidatud otsus kohtuasjas Groupement des agences de voyages [17] ei suuda toetada argumentatsiooni, mille kohaselt Esimese Astme Kohus on rikkunud õigusnormi, kui ta hindas kaebeõiguse olemasolu. Groupement'i kaebeõigust ei tunnustatud just seetõttu, et ta ei võtnud enampakkumisest osa. [18] Seevastu tunnustati enampakkumisest osa võtnud agentuuride kaebeõigust. [19]

83. Teine väide on seega põhjendamatu.

C. *Kolmas väide*

1. Poolte argumendid

a) AIT

84. Teise võimalusena osutab AIT oma kolmandas väites, et on rikutud tema õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, mis on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47. Peale selle väidab AIT, et on rikutud tema autoriõigusi, mis on tagatud harta artikli 17 lõikega 2. Lõpuks ei laiene kolmandatele riikidele kohustus tagada tõhusad

16 — 19. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-198/91: William Cook *vs.* komisjon (EKL 1993, lk I-2487).

17 — 28. oktoobri 1982. aasta otsus kohtuasjas 135/81: Groupement des agences de voyages *vs.* komisjon (EKL 1982, lk 3799).

18 — Punkt 7.

19 — Punkt 13.

õiguskaitsevahendid, mistõttu kohtuotsuse Unión de Pequeños Agricultores [20] peamine põhjus hagi esitamise õiguse puudumise tuvastamiseks ei ole käesolevas asjas kohaldatav.

b) Komisjon

85. Komisjon viitab sellele, et AIT ei ole tõendanud, et rikuti tema õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, kuna AIT oleks ka Tais võinud õiguskaitset taotleda. AIT väidab ainult, et siseriiklikud õiguskaitsevahendid ei ole tõhusad, kuid ei ole seda tõendanud. Peale selle oleks tulemus see, et isikud kolmandatest riikidest, kus tõhusad õiguskaitsevahendid puuduvad, oleksid paremas olukorras kui isikud ühenduses, kus selline kohustus kehtib.

2. Hinnang

86. Apellatsioonkaebuse esitaja väidab apellatsioonkaebuses, et Esimese Astme Kohus on rikkunud ka tema õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja tema autoriõigusi.

20 — 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: Unión de Pequeños Agricultores *vs.* nõukogu (EKL 2002, lk I-6677).

87. Käesoleval juhul põhjendati nende õiguste rikkumist põhiõiguste harta rikkumisega. Kuna harta ei ole aga õiguslikult siduv, ei olnud see siduv ka Esimese Astme Kohtule.

88. Tõhusa õiguskaitsevahendi tagamise kohustuse õigusliku alusena oleks ehk kõne alla tulnud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonist tuletatavad nõuded, mis on siduvad ka ühenduse institutsioonidele, kaasa arvatud Esimese Astme Kohtule. Vastavat väidet aga ei esitatud.

89. Kolmas väide on seega põhjendamatu.

VII. Muud nõuded

A. *Poolte argumendid*

90. *AIT* väidab, et CEERD/FIHRD ei ole juriidiline isik. Seetõttu rikkus komisjon hea halduse põhimõtet, nimelt programmi Asia-

Invest „Guidelines for applicants" punkti 2 teist lõiku, mille kohaselt võib lepinguid sõlmida ainult selliste institutsioonidega, mis on vastava siseriikliku õiguse kohaselt juriidilised isikud ja mille põhikirja on kontrollitud.

91. *Komisjon* on seisukohal, et FIHRD on juriidiline isik. Asjaolu, et CEERD on FIHRD osakond, ei muuda lepingu poolte olukorda. See on AIT, FIHRD ja T. Lefèvre'i vaheline probleem. Pealegi viitab komisjon sellele, et ühenduste kohtud ei saa lepingu tühistamisega lõpetada nimetuste kasutamist.

B. *Hinnang*

92. Nagu nähtub juba Esimese Astme Kohtule esitatud dokumentidest, on institutsioon, kellega komisjon sõlmis lepingu, nimelt FIHRD, juriidiline isik. Oluline ei ole CEERD õiguslik staatus.

93. AIT ei ole pealegi tõendanud, et komisjon ei ole kontrollinud, kas lepingu korrektse sõlmimise tingimused on täidetud.

94. Tervikuna ei suutnud AIT tõendada, et komisjon oleks hea halduse põhimõtet rikkunud. Need täiendavad nõuded on seega põhjendamatud ja tuleb tagasi lükata.

VIII. Kohtukulud

95. Kodukorra artikli 122 esimese lõigu kohaselt otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse, kui apellatsioonkaebus jäetakse rahuldamata. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna AIT on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb apellatsioonimenetluse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja mõista AIT-lt.

IX. Ettepanek

96. Tuginedes eelnevale, teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada järgmine otsus:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja AIT-lt.